

mu, že i za platnosti zásady dispoziční zahajuje se příslušné řízení »z úřední povinnosti«, jenže ovšem vznik této povinnosti jest vázán na předpokladu zákroku zvenčí. Tu pravděpodobně nevyhovuje W. terminologie panující nauky. Jinak jest přece zcela jasno, že vtip rozeznávání mezi zásadou oficiálnosti a dispositivností jest právě v tom, že při zásadě dispoziční nemůže úřad jednati bez onoho příslušného zákroku zvenčí. Že pak i při existenci tohoto zákroku se úřad odhodlává k činnosti z úřední povinnosti jemu právním řádem uložené, nemá přirozeně s uvedeným rozeznáváním nic společného. W. pokouší se o jinou formulaci rozdílu mezi oficialitou a dispositivností v řízení, avšak jest třeba konstatovati, že jde pouze o jiný slovní obrat, věc zůstává v podstatě stejná, jako při formulaci dnešní nauky.

VII. Závěrem (str. 82) resumuje W., že řízení právní jest ústředním pojmem pro všechny normotvorné procesy. Obávám se, že se W. nezdařilo v článku dokázati, že lze všechny druhy řízení přivést na jednotného jmenovatele. Rozdíly mezi činností zákonodárnou a činností soudce nebo správního úředníka jsou příliš podstatné, než aby bylo lze vynecháváním příznaků odlišných docházeti k vyššímu nadřazenému a jednotnému pojmu řízení. Porovnáme-li prospěch z toho, co plyne po eliminování všech rozdílů mezi obojí činností, zdá se, že není — při úplném nedostatku styčných bodů — v žádném poměru s námahou, kterou na to nutno vynaložiti.

P R A K T I C K É P Ř Í P A D Y.

**Smrt jednoho ze snoubenců není odstoupením od zasnoubení
ve smyslu § 46 obč. zák.**

Žalující Marie B. žalovala Adolfa H. jako universálního dědice po Josefu H., bratru to žalovaného Adolfa H., na zaplacení náhrady škody v částce 47.950 Kč s přísl., uvádějíc, že v roce 1920 se seznámila s Josefem H., ze známosti vyvinulo se přátelství, až konečně Josef H. nabídl žalobkyni svoji ruku, žalobkyně přijala nabídku a došlo mezi nimi k zasnoubení; z rozličných příčin nedošlo ihned ke sňatku, snoubenec později onemocněl, až 4. I. 1925 zemřel, aniž ke sňatku došlo; škodu tím

povstala, že nedošlo k slíbenému sňatku, ocenila si žalobkyně na výše uvedenou částku (vzdala se na přání snoubencovo výnosného místa kuchařky, činila za snoubence k jeho příkazu různé výdeje a pořizovala si různé věci do nastávajícího manželství).

Kraj. soud v L. vydal rozsudek, jímž žalobní nárok byl zamítnut. V d ů v o d e c h rozsudku uvedl soud: Podle § 46 všeobec. zák. obč. mohlo by se mluvit jedině tehdy o nároku na náhradu škody ve smyslu žaloby, kdyby se jednalo u Josefa H. o odstoupení od zasnoubení. Podle spisů nedošlo k uzavření manželství, poněvadž Josef H. onemocněl a konečně zemřel. Smrt snoubence jest sice jedním ze způsobů zániku zasnoubení, zpravidla však nevyčerpává skutkovou podstatu jednostranného odstoupení od zasnoubení. To by mohlo jen tehdy přijít v úvahu, kdyby snoubenec si přivodil nemoc a smrt v tom úmyslu, aby ušel uzavření manželství. Že by se Josef H. z tohoto důvodu odebral na onen svět, nebylo žalovanou stranou vůbec ani tvrzeno. — Žalobnímu nároku chybí tedy podle toho potřebný právní důvod, pročez musila žalobkyně prosouditi.

Odvolání žalující strany vrchní soud zemský v Praze zamítl rozsudkem, z jehož rozhodovacích důvodů se uvádí:

V čem by zavinění Josefa H. mělo spočívat, žalobkyně blíže neuvádí, takže nelze nárok jí žalobou uplatňovaný posuzovati s jiného hlediska nežli podle § 46 obč. zák. A tu přihlíží žalobkyně, že nárok ten by jí pouze tehdy příslušel, kdyby byl Josef H. od zasnoubení ustoupil.

Něco takového však žalobkyně ani netvrdí, naopak z jejího přednesu jest zřejmo, že Josef H. měl pevný úmysl s ní sňatek uzavřít a že k tomu jen následkem jeho úmrtí nedošlo.

Úmrtí snoubence nelze však pokládati za nějaké jednostranné bezdůvodné ustoupení od zasnoubení, jaké má na mysli § 46 obč. zák. Jen tehdy, kdyby snoubenec smrt si způsobil v tom úmyslu, aby uzavření sňatku zmařil, mohl by nárok druhé straně podle § 46 obč. zák. příslušeti. Něco takového však žalobkyně netvrdí. Ježto tudíž v daném případě není předpokladu pro použití ustanovení § 46 obč. zák., byla vším právem žaloba prvním soudem zamítnuta. Není tu proto namítaného nesprávného právního posouzení a namítané vadnosti řízení.

Nejvyšší soud na dovolání žalující strany dovolání nevyhověl z těchto důvodů:

Podle § 46 obč. zák. má strana, odstoupí-li strana druhá od zasnoubení bez závažné příčiny, nárok na náhradu škody, kterou utrpěla tímto odstoupením. Nárok na náhradu přísluší

tedy za ostatních předpokladů v § 46 obč. zák. uvedených jen, když zasnoubení bylo zrušeno odstoupením jednoho ze snoubenců, nikoliv však, když bylo zrušeno jiným způsobem. Odstoupení jest projev vůle, učiněný výslovně nebo mlčky stranou vůči straně druhé, že zasnoubení zrušuje. Smrtí jednoho ze snoubenců se zasnoubení sice též ruší, avšak smrt není odstoupením od zasnoubení, nýbrž skutečností, která ruší zasnoubení sama o sobě. Bylo-li zasnoubení zrušeno smrtí, nemůže snoubenci na živě zůstalému proti snoubenci zemřelému, pokud se týče jeho pozůstalosti, vzniknouti nárok na náhradu škody podle § 46 obč. zák., ať zemřelý svou smrt zavinil či nikoliv.

Dovolací důvod čís. 4. § 503 c. ř. s. není tudíž oprávněn.

Rozh. nejvyš. soudu z 20. září 1928. Rv I 221/28-1.

Dr. Schmidt Antonín.

Zákaz, který nepřiměl k upuštění od vykonávání držby a výhrůžka domáhání se úředního zakročení není rušebním činem ve smyslu § 339 o. z. obč.*)

Majitelé mlýna R. podali na velkostatkáře F. žalobu pro rušenou držbu, které se měl tento dopustiti tím, že jeho zaměstnanec zakázal žalobcům užívání jistého dílce pozemkového a pohrozil jim trestním oznámením. Prokázáno pak bylo, že tento zřízenec skutečně toto užívání zakázal a prohlásil, že věc udá četnictvu, budou-li žalobci v užívání tomto pokračovati.

Soud I. stolice žalobě vyhověl, odůvodniv usnesení své tím, že zákaz byl projeven tak, aby přiměl žalobce od upuštění vykonávání práva a že byl spojen s vážnou výhrůžkou, t. j. hrozbou trestním oznámením. Naproti tomu rekursní soud nedsílel tento názor a konečné usnesení k rekursu žalovaného změnil zamítnutím žaloby, uváděje: Dlužno míti na zřeteli, že pouhý zákaz vykonávati služebnost byl by svémocným zasahováním do držby práva jen tehdy, kdyby držitel skutečně v případě neuposlechnutí musil se obávatí skutečného zabránění výkonu služebnosti, takže by byl nucen zdržeti se jejího vykonávání.

Takový zákaz vysloven nebyl a přes pohrůžku trestním oznámením neb udáním nepotřebovali žalobci tohoto zákazu

*) Pozn. red. Výjimečně uveřejňujeme rozhodnutí II. stolic ve sporech držebních vzhledem k tomu, že nejvyšší soud v těchto sporech rozhodovati nemůže.